

Атина – На улице Атине, Солуна и других грчких градова изашли су демонстранти различитих убеђења. Једни носе транспаренте са поруком „Останимо у Европи“, други траже још једно велико, историјско – „не“. Има и оних који пале заставу ЕУ.

Грци су као никада до сада подељени: на оне који ће гласати против мера штедње које, као услов за финансијску помоћ, траже повериоци, и оне који ће им рећи „да“, уверени да је то једини сигуран пут да остану у ЕУ и монетарној унији. Припадници Комунистичке партије су на митингу поручили да не желе да се опредељују ни за једне ни за друге.

Премијер Ципрас верује да ће Грчка после референдума остати јединствена јер је то, како је рекао, „пут да се превазиђу привремене потешкоће“.

„Гласање против мера поверилаца омогућиће нацији да иде напред са оптимизмом, да остане у Европи, али и да просперира, да на квалитетнијој основи преговара“, поручио је Алексис Ципрас и још једном упозорио сународнике да, излазећи на референдум, они не гласају за останак у европској заједници и монетарној унији или за излазак из њих, већ да само, уколико гласају против мера штедње поверилаца, стварају боље услове за нове преговоре.

„Преговор са повериоцима неће бити могућ ако се одлучите за њихове услове, али ако одговор буде 'не', већ следећег дана бићу у Бриселу и за 48 сати имаћемо споразум“, уверен је премијер Грчке, који сматра да су затворене банке, редови испред банкомата и пензионери који сатима чекају пензије „срамота партнера у еврозони, који су вршили притисак на Европску централну банку да замрзне фондове подршке грчким банкама“.

Опозициони лидери Ципраса у својим говорима нису штедели, описујући ситуацију у којој се наша Грчка као катастрофу и срамоту коју ће забележити историја.

Бивши премијер Антонис Самарас, лидер Нове демократије, поручује да „Ципрас земљу води у банкрот” и да је директно одговоран за затварање банака.

„Са политиком левичарске владе губимо 35 милијарди из европских фондова које су биле намењене као помоћ нашем народу, који је због мера штедње много пропатио”, поручује Самарас и закључује да се Грчка данас налази у најгорој позицији у последњих неколико деценија.

Лидер партије центра Потами Ставрос Теодоракис апелује на формирање нове техничке владе која ће умети брзо да постигне споразум са повериоцима и омогући отварање банака, с тим да Ципрас буде у њој.

Међутим, **министар финансија Јанис Варуфакис** је већ најавио да он, у случају неповољног исхода гласања на референдуму, не намерава да остане у влади, али да је спреман да помогне у трагању за најбољим решењем.

„Споразум са повериоцима ће бити постигнут у сваком случају, без обзира на исход на референдуму, с тим што ће глас за мере штедње поверилаца водити лошем споразуму”, сматра Варуфакис.

Грци имају времена да до сутра размисле и ниједна прогноза не може с стопостотном

сигурношћу предвидети њихово расположење када се буду нашли испред гласачке кутије. Испитивања јавног мњења показују да је, без обзира на драматичну ситуацију са банкама и исплатама пензија, нација подељена и да ће нијансе одлучити. Уз то, увек постоји и моменат пркоса, типичан за балканске народе, који може, независно од логике и проблема са којима ће се Грчка суочити ако остане без европске помоћи, одиграти пресудну улогу.

Из разговора са Грцима стиче се утисак да су многи несигурни шта да ураде јер ће због одлуке коју донесу једном бити или поносни или ће их бити срамота.

Ваш извештач присуствовао је сцени када је девојчица, слушајући разговор старијих, изненада упитала: „Чико, а како ћете ви гласати?“

Европа их упозорава да се „не играју“. **Председник Европске комисије Жан-Клод Јункер** апелује на Грке да размисле јер ће „не“ предлозима поверилаца драматично угрозити преговарачке позиције. Јункер подсећа да је важење програма о финансирању престало, да преговори почињу од нуле и да ће „не“ озбиљно довести у питање начин и исход преговора.

„Они ће постати много тежи. Чак ако Грци одлуче да заокруже 'да', процес преговарања се неће одвијати ни једноставно ни брзо“, упозорио је Јункер.

Позитиван одговор би био порука, политички сигнал Европи да Грчка жели решење проблема, тесну сарадњу са осталим земљама еврозоне, изјавио је **потпредседник Европске комисије Валдис Домбровскис** и закључио да је „решење у рукама грчког народа“, уз опаску да ће врата за преговоре и даље остати отворена.

„Ми чинимо све да Грчка остане у еврозони и било би сигурно боље да смо претходни програм финансирања продужили пре него што се завршио. Јер, и у најбољем сценарију, уколико се усвоји трећи пакет помоћи за Грчку, да би он ступио на снагу, мораће да прође неколико недеља”, изјавио је Домбровскис у изјави немачком листу „Велт”, чије писање преносе овдашњи медији.

Председник Еврогрупе Јерун Дејселблум упозорава да би грчко „не” гурнуло Атину и ЕУ у тежак положај и да не би ојачало преговарачку позицију, као што то мисли грчка влада. Дејселблум мисли да ће референдум у ствари јасно показати да ли су Грци спремни да прихвате оштре мере како би остали пуноправни чланови монетарне уније.

Мартин Шулц, председник Европског парламента, каже да је његово поверење у грчку владу „опало до самог дна и да се нада да ће Ципрасова влада поднети оставку после референдума”.

По његовим речима, европски партнери били би спремни да сарађују са техничком владом која би се формирала у случају неуспеха Ципрасовог „не” јер је реч о „непредвидивом лидеру који манипулише грчким народом на начин који има безмало демагошке карактеристике”, преносе грчки медији Шулцову изјаву „Ханделсблату”.

Грци су очајни: у банкоматима је све мање новца, пензионери падају у несвест јер стоје у редовима на улици, а температура је висока. Сви су у страху јер је данас последњи „радни дан” банака, које су исплатиле само део пензија од 120 евра. Међутим, нико не зна шта Грчку чека у понедељак, када ће банке и банкомати бити затворени. На колико дуго, нема одговора. Стручњаци кажу да без споразума са повериоцима нема отварања банака и да ће, уколико га не буде, следећи пут радити са – драхмама.

У најбољем случају, и да се влада договори са повериоцима, мораће да прође најмање две недеље док цео механизам не почне опет да ради. Грци ће се сналазити како буду

могли. Продавнице су озбиљно испражњене, нема бензина, нема увоза, нема платног промета. Последња изјава Европске централне банке не охрабрује. Руководство ће се састати у понедељак и, у зависности од резултата референдума, одлучивати може ли и хоће ли продужити са подржавањем ликвидности грчких банака кроз механизам „Ела”.

„Да’ на референдуму би знатно олакшало наш посао и омогућило даље функционисање помоћи”, изјавио је **потпредседник ЕЦБ Виктор Констанцио**.

Оцена стања коју даје ММФ улива трачак наде, али уз опаску да је дата пре него што је Атина доспела у доцњу са исплатом рате од 1,6 милијарди евра. Ипак, ММФ сматра да ће Грчкој бити потребан отпис дуга и 50 милијарди евра нове финансијске помоћи од октобра ове године до 2018. ММФ наводи да кредитори морају Грчкој понудити смањење каматне стопе и дуже периоде отплате.

Јасмина Павловић Стаменић

(Политика)